

**VALSTYBĖS TARNYBOS DEPARTAMENTO
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJOS**

2018 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

2019 m. gegužės 21 d. Nr. 27L-289

Vilnius

VADOVO ŽODIS

2018 m. birželio 29 d. Lietuvos Respublikos Seimui priėmus naują Valstybės tarnybos įstatymo redakciją, Valstybės tarnybos departamentas pradėjo ruošti centralizuotos valstybės tarnautojų atrankos sistemos organizavimui.

Įgyvendinant strateginį tikslą Valstybės tarnybos departamentas prižiūrėjo, kaip įgyvendinami Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymas ir su juo susiję teisės aktai, atliko patikrinimus valstybės ir savivaldybių institucijose ir įstaigose, konsultavo ir teikė metodinę pagalbą. Taip pat dalyvavo rengiant Valstybės tarnybos įstatymo (toliau – VTĮ) ir su juo susijusių teisės aktų pažeidimų prevencijos priemones.

2018 m. Valstybės tarnybos departamento specialistai atliko 27 patikrinimus dėl VTĮ ir su juo susijusių teisės aktų įgyvendinimo įstaigose, iš jų: 16 planinių patikrinimų (10 įstaigų nustatyti pažeidimai) ir 11 neplaninių patikrinimų, reaguojant į asmenų skunduose pateiktą informaciją (4 įstaigose nustatyti pažeidimai).

Atsižvelgdamas į valstybės tarnybos santykių aktualijas, Valstybės tarnybos įstatymo ir su juo susijusių teisės aktų pakeitimus, Valstybės tarnybos departamentas 2018 m. organizavo 15 metodinių konsultacijų – diskusijų šiomis temomis: priėmimas į valstybės tarnautojo pareigas, pareigybių aprašymų rengimas, „Pokalbis įstaigoje: iššūkiai ir galimybės“, kasmetinis valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos vertinimas, valstybės tarnautojų tarnybos sąlygos, kiti įstaigas dominantys klausimai. Taip pat 2018 m. buvo rengiami 360 laipsnių vadovų vertinimo pristatymai įstaigoms ir jų atstovams, kurios domėjosi galimybėmis tokį vertinimą atlikti savo įstaigose.

2018 m. gruodžio 12 dieną Lietuvos Respublikos Vyriausybė priėmė nutarimą Nr. 1286 „Dėl Valstybės tarnybos departamento statuso ir pavadinimo pakeitimo“, kuriuo Valstybės tarnybos departamentas iš Vyriausybės įstaigos tampa įstaiga prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos nuo 2019 m. sausio 1 dienos.

Nuo 2019 m. sausio 1 d. visų karjeros valstybės tarnautojų konkursus ir pakaitinių tarnautojų atrankas organizuoja Valstybės tarnybos departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos.

*Valstybės tarnybos departamento
prie Lietuvos respublikos vidaus reikalų ministerijos
direktorius*

Gediminas Miškinis

I SKYRIUS

VALSTYBĖS TARNYBOS DEPARTAMENTO STRATEGINIO VEIKLOS PLANO ĮGYVENDINIMAS

PIRMASIS SKIRSNIS

KONTEKSTO (APLINKOS) ANALIZĖ

2018 m. birželio 29 d. Lietuvos Respublikos Seimas priėmė naują Valstybės tarnybos įstatymo redakciją. Priimtu naujuoju Valstybės tarnybos įstatymu siekiama modernizuoti valstybės tarnybą bei paskatinti pertvarkas, leisiančias jai tapti patrauklesne bei kartu pagerinti gyventojams teikiamų paslaugų kokybę. Naujoji įstatymo redakcija apima pokyčius svarbiausiose valstybės tarnybos reglamentavimo srityse.

Nuo 2019 m. sausio 1 d. pradeda veikti centralizuota valstybės tarnautojų atrankos sistema. Visų karjeros valstybės tarnautojų konkursus ir pakaitinių tarnautojų atrankas nuo šiol organizuoja Valstybės tarnybos departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (VTD).

Pagal naująją tvarką tarnautojus atrinks VTD sudarytos komisijos, kurių daugiau nei pusę narių sudarys ne įstaigos, kuriai atrenkamas valstybės tarnautojas, atstovai. Taip bus užtikrinamas didesnis valstybės tarnautojų atrankos skaidrumas bei visuomenės pasitikėjimas ja. Keičiasi ir pati atrankos struktūra. Nelieta bendrųjų gebėjimų testo – bendrųjų gebėjimų patikrinimas bus integruotas į konkurso procedūrą. Pretendentams į vadovaujamasias pozicijas neberekės vadovavimo gebėjimų patikrinimo – bus atliekamas tik siekiančiųjų užimti įstaigos vadovo pareigas kompleksinis vertinimas, kurio metu bus vertinamos jų bendrosios, vadybinės ir lyderystės kompetencijos.

Centralizavus asmenų atrankos į valstybės tarnybą sistemą, pritaikius naujausius ir moderniausius žmogiškųjų išteklių valdymo praktikoje taikomus darbuotojų atrankos įrankius, tikimasi užtikrinti maksimalų patekimo į valstybės tarnybą proceso skaidrumą ir nešališkumą. Supaprastinta valstybės tarnautojų veiklos vertinimo tvarka vertinimo specialiose komisijose, šią atsakomybę perkeliant valstybės tarnautojo tiesioginiam vadovui.

Naujoje įstatymo redakcijoje valstybės tarnybos sąvoka aiškiai išgryninama apibrėžiant, kad valstybės tarnyba yra skirta viešojo administravimo funkcijoms vykdyti bei padėti valstybės ar vietos valdžios įstaigoms įgyvendinti jiems priskirtas funkcijas. Valstybės tarnautojams nepriskiriami asmenys, atliekantys ūkinio ar techninio pobūdžio funkcijas. Nauja darbo užmokesčio sistema tampa lankstesnė: darbo užmokestis buvo griežtai reglamentuotas įstatymo, o dabar valstybės tarnautojo darbo užmokesčio dydį turės didesnę galią nustatyti įstaigų vadovai. Taip pat nustatyta, kad galima tik viena priemoka (už pavadavimą arba už papildomų užduočių atlikimą), o priemokų suma negali būti mažesnė kaip 10 proc. ir ne didesnė kaip 40 proc. pareiginės algos. Priedą už tarnybos stažą sudarys 1 procentas pareiginės algos už kiekvienus tarnybos Lietuvos valstybei metus (vietoj buvusių 3 procentų pareiginės algos už kiekvienus trejus tarnybos metus).

Veiklos vertinimas. Nustatyta, kad į pareigas priimančio asmens prašymu arba valstybės tarnautojo, nesutinkančio su tiesioginio vadovo vertinimu, tarnybinė veikla vertinama komisijoje. Tuomet, kai nebus ginčo, vertinimo procedūros taps daug greitesnės ir paprastesnės. Nustatoma daugiau motyvavimo galimybių – valstybės tarnautojai galės būti paskatinti ne tik padėka, vardine dovana ar vienkartinė pinigine išmoka Vyriausybės nustatyta tvarka. Jie taip pat galės skatinami: nuo 1 iki 2 pareiginių algų dydžio pinigine išmoka už išskirtinį asmeninį indėlį įgyvendinant įstaigai nustatytus tikslus arba pasiektus rezultatus ir įgyvendintus uždavinius (ne dažniau kaip 2 kartus per kalendorinius metus); poilsio dienomis (iki 5 apmokamų poilsio dienų, ne daugiau kaip 10 darbo dienų per metus) arba atitinkamu darbo laiko sutrumpinimu; kvalifikacijos tobulinimo finansavimu ne didesne kaip valstybės tarnautojo vienos pareiginės algos dydžio suma per metus.

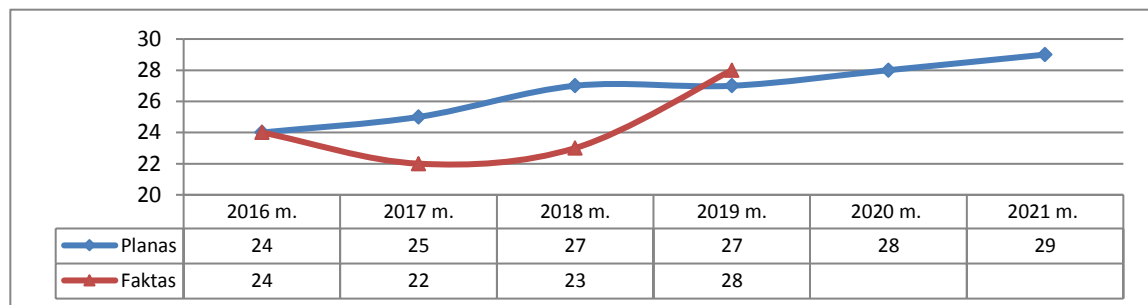
Siekiant lankstesnės ir patrauklesnės valstybės tarnybos, įstatymu numatoma nuotolinio darbo galimybė, taip pat įtvirtinamas mentoriaus institutas. Mentorais taps senjorai, kurie savo patirtį perduos jaunimui.

ANTRASIS SKIRSNIS STRATEGINIO TIKSLO ĮGYVENDINIMAS

Valstybės tarnybos departamento strateginis tikslas: „Didinti valstybės tarnybos patrauklumą, lankstumą ir kompetenciją“					
<i>1 lentelė. Strateginį tikslą įgyvendinančios programos ir Lietuvos Respublikos atitinkamų metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme patvirtintų asignavimų panaudojimas</i>					
Programos kodas	Programos pavadinimas	Asignavimų panaudojimas (tūkst. Eur)			
		Asignavimų planas	Asignavimų planas*, įskaitant patikslinimus ataskaitiniam laikotarpiui	Panaudota asignavimų	Panaudota asignavimų nuo asignavimų, nurodytų asignavimų plane, įskaitant patikslinimus ataskaitiniam laikotarpiui, dalis (proc.)**
1	2	3	4	5	6
01.07	Valstybės tarnybos politikos įgyvendinimas ir valdymo sistemos tobulinimas	1 259	1259	1194,8	94,9
<i>Iš jų ES ir kita tarptautinė finansinė parama</i>					

STRATEGINIO TIKSLO EFEKTO VERTINIMO KRITERIJUS

1 grafikas. E-02-03, Gyventojų, manančių, kad valstybės tarnautojų veikla gerėja, dalis, proc.



Duomenų šaltinis: Vidaus reikalų ministerijos užsakytu UAB „Baltijos tyrimai“ atliktos apklausos duomenys

Gyventojų apklausos duomenys rodo, kad rodiklio siektina reikšmė 2018 m. nežymiai viršyta (tyrimo paklaidos ribose). Pastebėtina, kad kasmet gyventojų, manančių, kad pasitikėjimas valstybės tarnautojų veikla gerėja, procentas auga.

Siekama, kad valstybės tarnyboje dirbtų kompetentingi ir profesionalūs valstybės tarnautojai, tad atsižvelgiant į tai Valstybės tarnybos departamentas analizuoja ir vertina, ar valstybės tarnyba yra patraukli potencialiems darbuotojams, ar pritraukia gabius asmenis. Pastebima, kad tarp pirmą kartą į valstybės tarnybą priimtų asmenų didelę dalį sudaro jauni

žmonės – nuo 18 iki 30 metų (2017 m. tai sudarė beveik 43 proc. visų pirmą kartą priimtų asmenų). O savo noru valstybės tarnybą palieka ir į ją nebegrižta daugiausiai 31– 40 metų amžiaus žmonių (2017 m. jie sudarė 38,7 proc. visų savo noru išėjusių ir į valstybės tarnybą nebegrižusių asmenų). Manytina, kad valstybės tarnyba yra gana patraukli darbo vieta karjeros pradžiai – į vieną valstybės tarnautojo konkursą pateikiami vidutiniškai 7 prašymai. Galima daryti prielaidą, kad į valstybės tarnybą atėję asmenys čia įgyja patirties ir išsina, t. y. valstybės tarnyboje mokamas darbo užmokestis, karjera, organizacinė kultūra ir kiti motyvacijos veiksniai negali jų išlaikyti. Taigi valstybės tarnyba praranda didžiausią vertę galinčius sukurti darbuotojus – dar gana jaunos, bet jau turinčius reikalingos darbo patirties, kompetencijų, žinių. Valstybės tarnautojai turintys 41 ir daugiau metų sudaro didžiausią valstybės tarnautojų dalį – apie 62 proc. Tuo tarpu 18-40 metų valstybės tarnautojų amžiaus grupė sudaro tik 38 proc.

Visi šie procesai rodo, kad valstybės tarnybai sunku konkuruoti ir pritraukti geriausius specialistus. Tam, kad būtų didinamas valstybės tarnybos patrauklumas ir veiklos valstybės tarnyboje efektyvumas, reikalinga taikyti vieningus reikalavimų valstybės tarnautojams standartus - visiems tokias pat pareigas einantiems valstybės tarnautojams būtų nustatyti vienodi bendrųjų kompetencijų reikalavimai. Kompetencijomis grįstas žmogiškųjų išteklių valdymas paliečia beveik visus procesus – nuo atrankos iki ugdymo. Valstybės tarnautojams būtini kompetencijų reikalavimai turi būti nustatyti jau pareigybės aprašymuose, kad pretenduojantys į valstybės tarnautojų pareigas žinotų kokių gebėjimų reiks einant atitinkamas valstybės tarnautojo pareigas, kas bus vertinama jo tarnybinės veiklos vertinimo metu ir kokie jo gebėjimai, esant poreikiui, bus ugdomi pirmiausiai.

Įgyvendinant 2018 m. strateginį tikslą Valstybės tarnybos departamentas prižiūrėjo, kaip įgyvendinami Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymas ir su juo susiję teisės aktai, teisės aktuose nustatytais atvejais ir tvarka atliko patikrinimus valstybės ir savivaldybių institucijose ir įstaigose, konsultavo ir teikė metodinę pagalbą. Taip pat dalyvauta rengiant ir įgyvendinant Valstybės tarnybos įstatymo ir su juo susijusių teisės aktų pažeidimų prevencijos priemones. 2018 m. Valstybės tarnybos departamento specialistai atliko 27 patikrinimus dėl VTĮ ir su juo susijusių teisės aktų įgyvendinimo įstaigose, iš jų: 16 planinių patikrinimų (10 įstaigų nustatyti pažeidimai) ir 11 neplaninių patikrinimų, reaguojant į asmenų skunduose pateiktą informaciją (4 įstaigose nustatyti pažeidimai). Iš patikrintų 27 įstaigų pažeidimai nustatyti 14 įstaigų, t. y. 51,9 proc. tikrintų įstaigų, 2017 m. pažeidimai buvo nustatyti 42,9 proc. tikrintų įstaigų. Tokiu būdu, 2018 m. įstaigų, kuriuose patikrinimų metu buvo nustatyti pažeidimai, skaičius padidėjo 9 proc. 2018 m. didžiąją dalį nustatytų procedūrinių pažeidimų sudarė pažeidimai, susiję su priedų ir priemonių skyrimu ir kompensacijų mokėjimu, konkursais į valstybės tarnautojų pareigas, valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos vertinimu, valstybės tarnautojų pareigybių aprašymų rengimu ir duomenų tvarkymu Valstybės tarnautojų registre.

2018 m. iš viso buvo paskelbti 4232 konkursai, iš jų 32 įstaigų vadovų. 2018 m. buvo paskelbta 442 konkursais daugiau nei 2017 m.

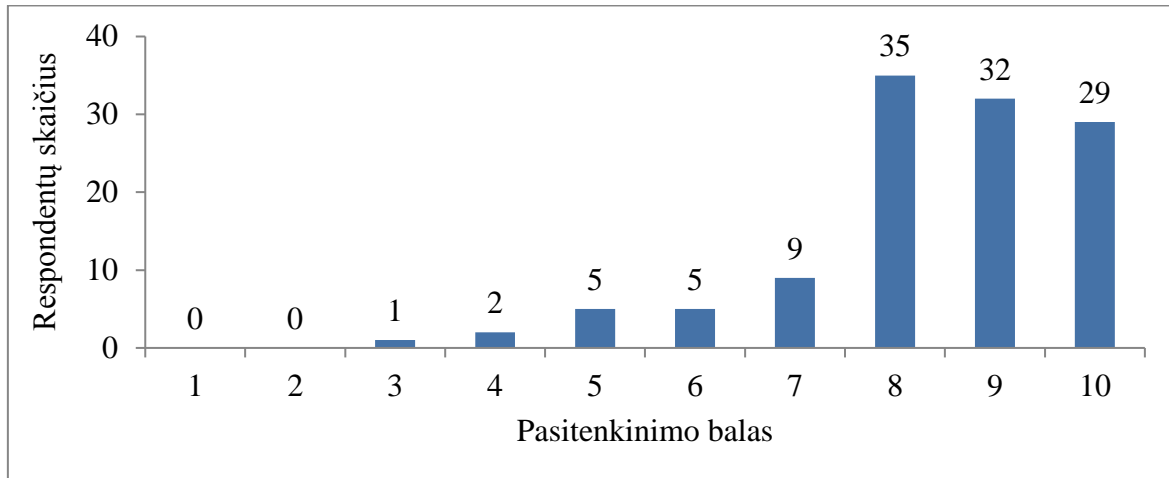
2 grafikas. Paskelbtų konkursų, skaičius

Pareigybių grupė	2016	2017	2018	2016-2018 vidurkis
Karjeros valstybės tarnautojai	3082	2617	3016	2905
Pakaitiniai valstybės tarnautojai	1215	1156	1184	1185
Įstaigos vadovai	30	17	32	26
Iš viso	4327	3790	4232	4116

2018 m. Valstybės tarnybos departamentas atliko tiesioginių vadovų pasitenkinimo naujai priimtais valstybės tarnautojais (toliau – tiesioginių vadovų pasitenkinimas) stebėseną. Vertinant tiesioginių vadovų pasitenkinimą naujai priimtais valstybės tarnautojais buvo naudojama 10-ies balų įvertinimo skalė. Laikytina, kad vadovai yra patenkinti pareigas

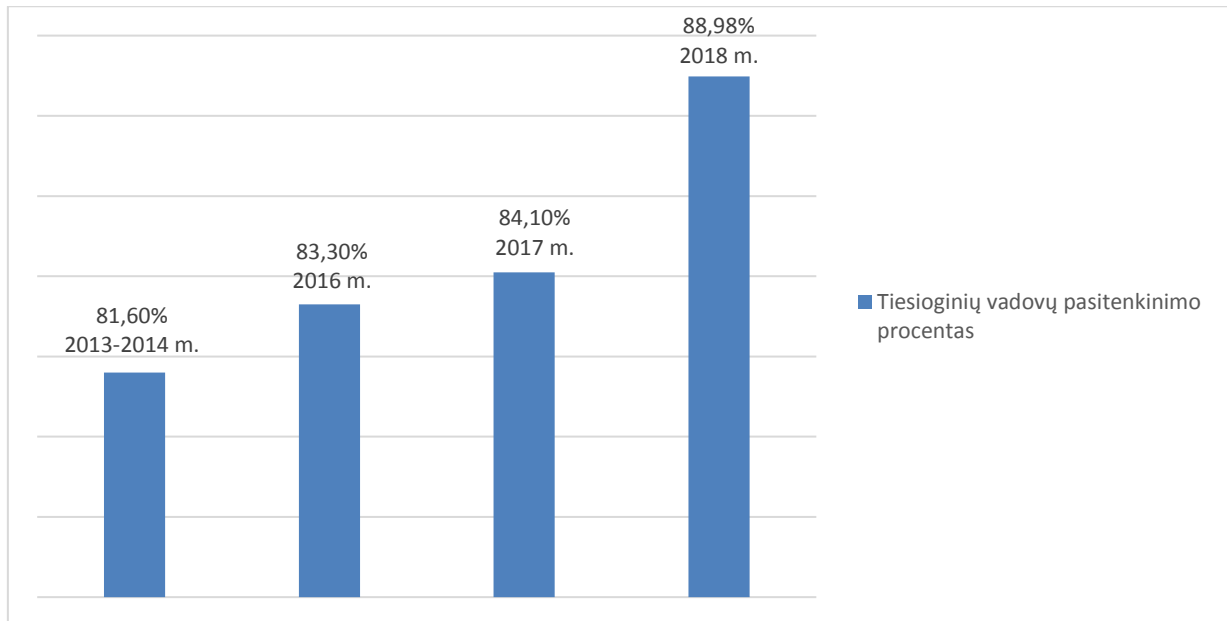
pradėjusiais eiti pavaldiniais, jei jie savo pasitenkinimą įvertino 7-iais ar daugiau balų. 3 grafike yra pateikiamas pasitenkinimo balų pasiskirstymas pagal respondentų atsakymų dažnį.

3 grafikas. Tiesioginių vadovų pasitenkinimo balų pasiskirstymas pagal atsakymų dažnį



Remiantis apklausos rezultatais, 88,98 proc. tiesioginių vadovų yra patenkinti naujai priimtais valstybės tarnautojais. Atsižvelgiant į Valstybės tarnybos departamento 2018-2020 m. strateginį veiklos planą, darytina išvada, kad 2018 m. tiesioginių vadovų pasitenkinimo rodiklis buvo pasiektas ir viršytas 4,98 proc. 4 grafike yra pristatoma tiesioginių vadovų pasitenkinimo rodiklio kaita su ankstesnių tyrimų rezultatais.

4 grafikas. Tiesioginio vadovų pasitenkinimo palyginimas skirtingais laiko tarpais.



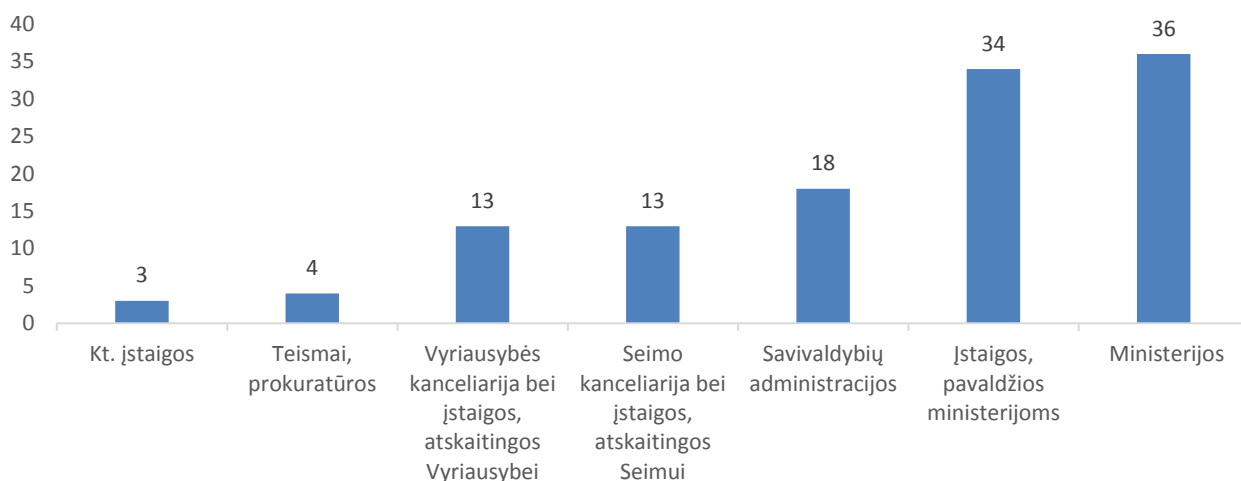
Atsižvelgdamas į valstybės tarnybos santykių aktualijas, Valstybės tarnybos įstatymo ir su juo susijusių teisės aktų pakeitimus, Valstybės tarnybos departamentas 2018 m. organizavo 15 metodinių konsultacijų – diskusijų šiomis temomis: priėmimas į valstybės tarnautojo pareigas, pareigybių aprašymų rengimas, „Pokalbis įstaigoje: iššūkiai ir galimybės“, kasmetinis valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos vertinimas, valstybės tarnautojų tarnybos sąlygos, kiti įstaigas dominantys klausimai. Šiose konsultacijose – diskusijose registravosi ir dalyvavo įvairių Lietuvos įstaigų personalo administravimo (tvarkymo) funkcijas atliekantys valstybės tarnautojai ir kiti įstaigų atstovai. Per 2017 m. buvo organizuotos 4 konsultacijos Valstybės tarnybos departamente (2015 m. – 7, 2016 m. – 4), kurių metu buvo paaiškinti pagrindiniai

darbo su Registro tvarkymo programa principai bei atsakyta į Registro tvarkytojams aktualius klausimus. Konsultacijose dalyvavo 92 Registro duomenų tvarkytojai.

Taip pat 2018 m. buvo rengiami 360 laipsnių vadovų vertinimo pristatymai įstaigoms (arba jų atstovams), kurios domėjosi galimybėmis tokį vertinimą atlikti savo įstaigose.

2018 m. Valstybės tarnybos departamente iki gruodžio 31 d. gauta ir išnagrinėta 121 įstaigų prašymų ir paklausimų (toliau – paklausimai). Tarnybos sąlygų skyriuje išnagrinėti 83 paklausimai (~ 69 proc. visų paklausimų), Atrankų skyriuje – 25 paklausimų (~ 21 proc. visų paklausimų), Teisinio atstovavimo ir stebėsenos skyriuje – 13 paklausimų (~11 proc. visų paklausimų).

5 grafikas. 2018 m. Valstybės tarnybos departamente išnagrinėtų paklausimų skaičiaus pasiskirstymas pagal įstaigas



Kaip matome didžioji gautų paklausimų dalis yra iš ministerijų ~ 30 proc., įstaigų, pavaldžių ministerijoms ~ 28 proc., savivaldybių administracijų ~ 15 proc., iš Seimo kanceliarijos bei įstaigų, atskaitingų Seimui ir Vyriausybės kanceliarijos bei įstaigų, atskaitingų Vyriausybei po ~ 11 proc. (5 grafikas).

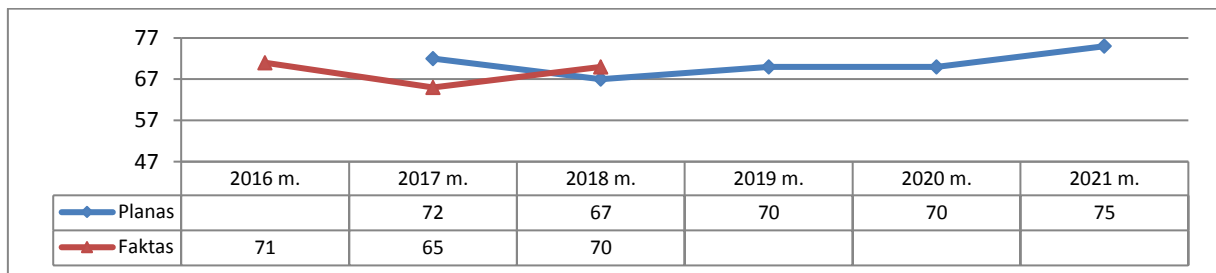
Daugiausia kartų (22) paklausimuose buvo nagrinėti klausimai dėl valstybės tarnautojų socialinių garantijų. Dėl valstybiniame sektoriuje vykstančių pokyčių, dėl vykdomų struktūrinių pertvarkymų daugelyje įstaigų (įstaigų sujungimas, departamentų, skyrių sujungimas arba skaidymas ir pan.) Valstybės tarnybos departamente buvo gauta 19 paklausimų dėl struktūrinių pertvarkymų /reorganizacijos (pareigybių naikinimo). Taip pat kaip ir ankstesniais metais, nemažai paklausimų gauta dėl valstybės tarnautojų darbo apmokėjimo. Šis klausimas paklausimuose buvo nagrinėjamas 14 kartų. Po 13 kartų nagrinėti klausimai dėl konkursų į valstybės tarnautojo pareigas organizavimo ir dėl priėmimo į valstybės tarnautojo pareigas bei dėl valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos vertinimo, 8 kartus dėl pareigybių, pareigybių aprašymų rengimo arba specialiųjų reikalavimų nustatymo, 5 kartus dėl naujos redakcijos VTĮ nuostatų, 4 kartus dėl tarnybinės ir materialinės atsakomybės taikymo valstybės tarnautojams 3 kartus dėl atleidimo iš valstybės tarnautojo pareigų, po 2 kartus dėl valstybės tarnautojų mokymo, dėl valstybės tarnautojo teisių ir pareigų bei dėl duomenų Valstybės tarnautojų registre tvarkymo. Kiti klausimai: dėl bendrųjų funkcijų konsolidavimo, dėl personalo funkcijų centralizavimo, dėl nepriekaištingos reputacijos, dėl teisės aktų, taikytinų valstybės pareigūnams dėl jų socialinių garantijų ir kt. klausimų, dėl naujos pareigybės įsteigimo, dėl teisėjo padėjėjo priskyrimo aukštesnei pareigybių grupei, dėl viešųjų administracinių paslaugų paklausimuose buvo keliami ir nagrinėjami po kelis ar 1 kartą.

II SKYRIUS VYRIAUSYBĖS PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS

3.4. Kryptis. **Kompetencijos valstybės valdymo srityje kėlimas.**

Valstybės tarnybos departamentas įgyvendina XVII-os Vyriausybės programos įgyvendinimo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. kovo 13 d. nutarimu Nr. 167 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano patvirtinimo“ 3.4. kryptį „Kompetencijos valstybės valdymo srityje kėlimas“.

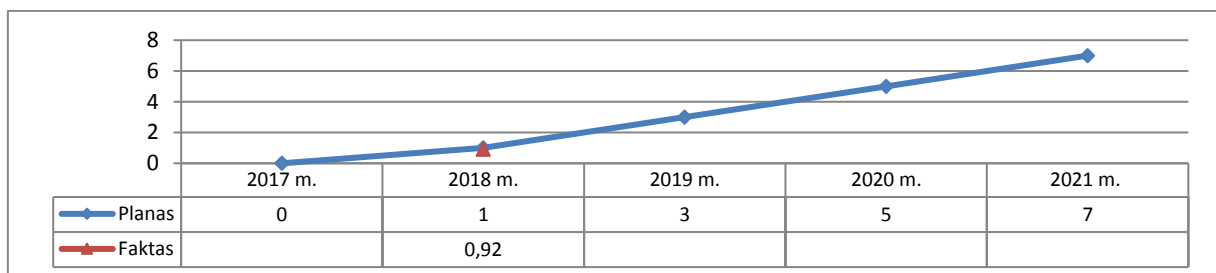
6 grafikas. E-02-04. Pasitikėjimas valstybės institucijomis, proc.



Duomenų šaltinis: Vidaus reikalų ministerijos užsakymu UAB „Baltijos tyrimai“ atliktos apklausos duomenys

2016–2018 m. pasitikėjimo valstybės institucijomis rodiklio pokyčiai yra susiję su ekonomine šalies situacija, vykdomomis mokesčių ir pensijų reformomis, valstybės institucijų ir įstaigų, valstybės tarnybos pertvarkomis, vykdomomis reformomis sveikatos ir socialinės apsaugos, švietimo, baudmių vykdymo ir kitose srityse. Tikimasi, kad įgyvendinus minėtas reformas ir pertvarkas, pasitikėjimo valstybės institucijomis rodiklis išliks pakankamai aukštas.

7 grafikas. Valstybės tarnybos, kaip darbdavio, patrauklumo teigiamo vertinimo pokytis, proc.



Duomenų šaltinis: Vidaus reikalų ministerijos užsakymu UAB „Baltijos tyrimai“ atliktos apklausos.

Tai naujas rodiklis, kurio reikšmė pirmą kartą buvo nustatyta 2017 m. atliekant Lietuvos gyventojų apklausą. 2017 m. tyrimas parodė, kad 50 proc. gyventojų norėtų dirbti valstybės tarnyboje, jeigu būtų tokia galimybė.

Įgyvendinant Septynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano 3.4.1. darbą „Patrauklumo valstybės tarnyboje didinimas, pertvarkant atrankos, ugdymo ir motyvavimo sistemas“, numatoma sukurti skaidrią ir bendrą valstybės tarnautojų lyderystės kompetencijų ugdymo sistemą. Pasiūlymai kompetencijų ugdymo sistemai bus pateikti įgyvendinus „Įstaigų vadovų lyderystės stiprinimas“ projektą, kurio pagrindinis tikslas – tobulinti aukštesniųjų kategorijų ir vadovaujančiųjų valstybės tarnautojų lyderystę.

Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (angl. OECD) SIGMA „Viešojo administravimo principai“ ataskaitoje nustatyti pagrindiniai Europos viešojo administravimo principai (atskaitingumas, patikimumas, nuspėjamumas, dalyvavimas, atvirumas, skaidrumas, produktyvumas ir veiksmingumas). Šie principai buvo sukurti visų pirma politikos formuotojams, sprendimų priėmėjams ir specialistams, kurie rengia ir įgyvendina reformas viešajame administravime. Principai apima pagrindines horizontalias valdymo sistemos sritis (viešojo administravimo reformos strategija, politikos formavimas ir koordinavimas, valstybės tarnyba ir žmogiškųjų išteklių valdymas, atskaitomybė, paslaugų teikimas, viešųjų finansų valdymas).

Valstybės tarnyba yra viena iš pagrindinių viešojo administravimo elementų. Gerai suprojektuota ir veiksmingai valdoma valstybės tarnyba leidžia valstybei pasiekti atitinkamą profesionalumą, viešųjų paslaugų tvarumą ir kokybę visose administracijos srityse. Valstybės tarnybos profesionalumą užtikrina geri valdymo standartai ir žmogiškųjų išteklių valdymo praktika. Profesionalios valstybės tarnybos prielaida yra geros įdarbinimo procedūros (kartu su kitomis žmogiškųjų išteklių valdymo priemonėmis: darbo užmokestis, veiklos įvertinimas, kvalifikacijos tobulinimas ir drausmės procedūros). Tai reikalinga ne tik pritraukti vertingus darbuotojus į valstybės tarnybą, bet ir išlaikyti bei motyvuoti juos pasiekti strateginius valstybės tikslus. Daugelis šalių susiduria su didele valstybės tarnautojų kaita, dėl kurios kyla pavojus sklandžiam darbui, be to, tai yra brangu, nes naujų kvalifikuotų tarnautojų įdarbinimas yra ilgas ir daug laiko užimantis procesas. Šios didelės kaitos priežastis gali būti nepakankamas atlyginimas, karjeros galimybių trūkumas ar netinkamas žmogiškųjų išteklių valdymas. Siekiant, kad vyriausybės sektoriaus valstybės tarnautojų motyvacijos lygis nuo 2017 metų iki 2020 metų išaugtų 5 procentais būtina įvertinti kitų veiksmų poveikį šiam rodikliui, pvz., valstybės tarnautojų įsitraukimą. Įsitraukimas į darbą valstybės tarnyboje įgauna vis didesnę svarbą. Darbuotojų įsitraukimas įvairiose metodikose ir tyrimuose išskiriama kaip būtina sąlyga inovacijoms, efektyviam pokyčių valdymui ir bendrai veiklai daugelyje organizacijų. Kai kuriose Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (angl. OECD) šalyse šios įžvalgos pradėtos taikyti ir valstybės tarnyboje bei viešose įstaigose siekiant geriau suprasti veiklos valdymo įrankius ir pasekmes žmogiškųjų išteklių valdymui ir lyderystei. Įsitraukimas į darbą – tai individo nuostata, atspindinti laipsnį, kuriuo asmuo identifikuoja su darbu bei laipsnį, kiek darbas yra reikšmingas individui. Kitaip sakant, darbuotojo įsitraukimas yra įsipareigojimas įstaigai ir jos tikslams, turintis poveikį elgesiui ir pastangoms, skiriamoms darbui, arba būsenai, kurioje darbuotojai patys aktyviai siekia atlikti savo darbus kaip galima geriau (kiek labai nori ir kiek realiai daro, kad įstaiga efektyviai pasiektų savo tikslus). Įsitraukimas naudojamas vertinant, kiek darbuotojai papildomai pasiruošę įdėti papildomai pastangų bendram įstaigos rezultatui pasiekti. Atsižvelgiant į vykstančius pokyčius žmogiškųjų išteklių valdyme svarbu tirti valstybės tarnautojų įsitraukimo lygį.

III SKYRIUS

KITŲ PLANAVIMO DOKUMENTŲ ĮGYVENDINIMAS

Viešojo valdymo tobulinimo 2012–2020 m. programos įgyvendinimo 2016–2018 m. veiksmų planas.

Įgyvendinama 3.3.1.1. priemonė Stiprinti įstaigų vadovų lyderystę, teikti pasiūlymus dėl įstaigų vadovų kompetencijų valdymo sistemos, ugdyti įstaigų vadovų lyderystės ir vadybines kompetencijas. Projektas Nr. 10.1.5-ESFA-V-925-01-0002 „Įstaigų vadovų lyderystės stiprinimas“. 2018 m. UAB „Organizacijų vystymo centras“ atliko 5 ES valstybių narių aukštesniosios valstybės tarnybos ir aukštesniųjų vadovų kompetencijų ir jų valdymo tyrimą, t. y. išanalizavo 5 ES valstybių narių valstybės tarnyboje esančias aukštesniosios valstybės tarnybos ir aukštesniųjų vadovų kompetencijų valdymo sistemas bei kompetencijų valdymo gerą patirtį. Atsižvelgiant į atliktą tyrimą pateikti pasiūlymai sistemai, skirtai įstaigų vadovų kompetencijų valdymui Lietuvoje. Šiuo metu vykdomos kitos projekto veiklos.

2018 m. Valstybės tarnybos departamentas taip pat pasirašė su Europos socialinio fondo agentūra įgyvendinimo sutartis dėl projektų: „Žmogiškųjų išteklių valdymo modernizavimas valstybės tarnyboje“ (Nr. 10.1.5-ESFA-V-923-01-0001), „Inovatyvių informacinių technologijų, skirtų efektyviam viešojo sektoriaus žmogiškųjų išteklių valdymui, sukūrimas ir įdiegimas“ (Nr. 10.1.5-ESFA-V-923-01-0006) ir „Valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų vidurinės grandies vadovų strateginių kompetencijų centralizuotas stiprinimas“ (Nr. 10.1.5-ESFA-V-924-01-0001).

TVP-33. Lietuvos Respublikos nacionalinės kovos su korupcija 2015–2025 m. programos įgyvendinimo 2015–2019 m. tarpinstitucinis veiklos planas.

Įgyvendinama plano priemonė 6.1.3. Vykdyti antikorupcinį švietimą tikslinėse visuomenės grupėse, rizikingose viešojo ir privataus sektorių srityse, stiprinti valstybės tarnautojų žinias profesinės etikos ir korupcijos prevencijos srityse. Projektas Nr. 10.1.2-ESFA-V-916-01-0005 „Valstybės tarnautojų mokymai tarnybinės (profesinės) etikos ir korupcijos prevencijos srityse“. Vykdamas įgyvendinimo sutartį, 2018 m. rugsėjo 5 d. pasirašyta paslaugų viešojo pirkimo – pardavimo sutartis Nr. 27F11-62, pagal kurią bus sukurta testų (užduočių) rinkiniai, sudaryti iš atskirų 21 (dvidešimt vienas) testo (užduočių), skirtų valstybės tarnautojų, dirbančių jautriose korupcijai srityse, kompetencijų įvertinimui ir sąmoningumo (suvokimo) tarnybinės (profesinės) etikos ir korupcijos prevencijos srityse didinimui bei parengta testų (užduočių) naudojimo metodika. Šiuo metu vykdomos viešųjų pirkimų procedūros siekiant įsigyti paslaugas dėl tarnybinės (profesinės) etikos ir korupcijos prevencijos mokymų, skirti ūkio subjektų priežiūrą ir kontrolę vykdančioms valstybės tarnautojams bei valstybės tarnautojams, dirbantiems viešųjų pirkimų, įdarbinimo, ES ir paramos lėšų skirstymo ir naudojimo bei sveikatos apsaugos srityse.

IV SKYRIUS METINIO VEIKLOS PLANO ĮGYVENDINIMAS

2018 m. Valstybės tarnybos departamentas sėkmingai baigė įgyvendinti Europos Sąjungos Dvynių projektą Azerbaidžane. Dvejų metų trukmės Dvynių projekto tikslas buvo padėti Azerbaidžanui vykdyti tolesnę valstybės tarnybos reformą. Šio projekto metu departamento specialistai konsultavo Azerbaidžano kolegas dėl valstybės tarnautojų pareigybių grupavimo, atrankos, veiklos vertinimo, darbo apmokėjimo sistemų tobulinimo.

2018 m. rugsėjo 14 d. pasirašyta dvejų metų trukmės Europos Sąjungos Dvynių projekto Sakartvele „Gruzijos valstybės tarnybos biuro pajėgumų kūrimas valstybės tarnybos reformos įgyvendinimui“ sutartis. Projekto veiklos prisidės prie tolesnės Sakartvelo profesionalios ir tvarios valstybės tarnybos sistemos plėtros. Įgyvendinant projektą, Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos, Valstybės tarnybos departamento, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, Europos socialinio fondo agentūros ekspertai turės galimybę perduoti Sakartvelui gerąją Lietuvos patirtį valstybės tarnybos tobulinimo klausimais. Projekto vertė – 1,2 mln. eurų.

Valstybės tarnybos departamentas, įgyvendindamas 2014–2020 metų Europos Sąjungos struktūrinių fondų investicijų veiksmų programą, su Europos socialinio fondo agentūra 2018 m. pasirašė šių projektų finansavimo sutartis: „Inovatyvių informacinių technologijų, skirtų efektyviam viešojo sektoriaus žmogiškųjų išteklių valdymui, sukūrimas ir įdiegimas“, „Žmogiškųjų išteklių valdymo modernizavimas valstybės tarnyboje“, „Valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų vidurinės grandies vadovų strateginių kompetencijų centralizuotas stiprinimas“.

Vykdamas projekto „Įstaigų vadovų lyderystės stiprinimas“ įgyvendinimo sutartį, 2018 m. UAB „Organizacijų vystymo centras“ atliko 5 ES valstybių narių aukštesniosios valstybės

tarnybos ir aukštesniųjų vadovų kompetencijų ir jų valdymo tyrimą, t. y. išanalizavo 5 ES valstybių narių valstybės tarnyboje esančias aukštesniosios valstybės tarnybos ir aukštesniųjų vadovų kompetencijų valdymo sistemas bei kompetencijų valdymo gerą patirtį. Atsižvelgiant į atliktą tyrimą pateikti pasiūlymai sistemai, skirtai įstaigų vadovų kompetencijų valdymui Lietuvoje. Šiuo metu vykdomos įstaigų vadovų mokymų poreikio tyrimo ir individualių mokymo planų (programų) parengimo procedūros.

Vykdamas projekto „Valstybės tarnautojų mokymai tarnybinės (profesinės) etikos ir korupcijos prevencijos srityse“ įgyvendinimo sutartį, 2018-09-05 pasirašyta paslaugų viešojo pirkimo – pardavimo sutartis Nr. 27F11-62, pagal kurią bus sukurta testų (užduočių) rinkiniai, sudaryti iš atskirų 21 (dvidešimt vienas) testo (užduočių), skirtų valstybės tarnautojų, dirbančių jautriose korupcijai srityse, kompetencijų įvertinimui ir sąmoningumo (suvokimo) tarnybinės (profesinės) etikos ir korupcijos prevencijos srityse didinimui bei parengta testų (užduočių) naudojimo metodika. Taip pat buvo vykdomos viešųjų pirkimų procedūros siekiant įsigyti paslaugas dėl tarnybinės (profesinės) etikos ir korupcijos prevencijos mokymų, skirti ūkio subjektų priežiūrą ir kontrolę vykdančioms valstybės tarnautojams bei valstybės tarnautojams, dirbantiems viešųjų pirkimų, įdarbinimo, ES ir paramos lėšų skirstymo ir naudojimo bei sveikatos apsaugos srityse.

2018 m. Valstybės tarnybos departamentas vykdė Šiaurės - Baltijos šalių valstybės tarnautojų mobilumo ir tinklaveikos programoje viešojo administravimo srityje programos informacinę sklaidą. Per 2018 metus buvo patvirtintos 20 Lietuvos įstaigų atstovų paraiškos. Taip pat vienu atveju Lietuvos įstaiga dalyvaus kaip kitų šalių partneris.

Organizavo ir vykdė pretendentų į valstybės tarnautojo pareigas testavimo procedūras (bendrųjų, vadovavimo gebėjimų, užsienio kalbos mokėjimo lygio patikrinimai) Valstybės tarnybos departamente ir apskrityse. I ketv. BG¹ – 4895 (Vilnius – 4154, Klaipėda – 339, Kaunas – 402) VG² – 603 (aukščiausio lygio – 216, padalinių – 342). UK³ – 212 (anglų k. – 203, vokiečių k. – 7, prancūzų k. – 2).

Dalyvauta 13 konkursų į valstybės tarnautojo pareigas komisijų darbe stebėtojo teisėmis, bei 18 konkursų į valstybės tarnautojo pareigas komisijos nario teisėmis.

Organizuotos 4 temines konsultacijas atrankos metodikos (pokalbio vedimo) klausimais įstaigų žmogiškųjų išteklių valdymo specialistams.

Dalyvauta 7 susitikimuose (ISM, Litexpo, KTU, VDU, Vilniaus kolegija) su potencialiais pretendентаis į valstybės tarnautojo pareigas ir jiems pristatyti valstybės tarnybą.

Išnagrinėta analitinė informacija dėl teisės aktų, reglamentuojančių konkursų valstybės ir savivaldybių įmonėse, iš valstybės, savivaldybių ir valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetų bei iš kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų finansuojamose valstybės ir savivaldybių įstaigose ir viešosiose įstaigose, kurių savininkė yra valstybė ar savivaldybė, organizavimą ir vykdymo tvarką, ir su jais susijusių valstybės tarnybos valdymo informacinės sistemos funkcionalumų - egzistuoja skirtingas konkursų tvarkos teisinis reglamentavimas viešosiose įstaigose. Išskirti VATIS konkursų modulio reikalingi pakeitimai dabartiniam funkcionalumui. To siekiama, norint įgyvendinti VATIS nuostatuose numatytą uždavinį – automatizuoti konkursų organizavimo procedūras. VATIS atrankų procedūrų funkcionalumų tobulinimas leis realizuoti siekį, kad konkursų organizavimo ir vykdymo tvarka biudžetinėse įstaigose ir įmonėse būtų aiški ir kiek įmanoma standartizuota.

Atlikti 6 planiniai mokymo programų įgyvendinimo kokybės priežiūros patikrinimai valstybės tarnautojų kvalifikacijos tobulinimo įstaigose. Taip pat buvo vertinti asmenys, siekiantys teikti mokymo paslaugas valstybės tarnautojams ir 36 asmenys buvo įrašyti į sąrašus. Buvo vertinti asmenys, teikiantys mokymo paslaugas valstybės tarnautojams, jų pateikiami dokumentai dėl programų tvirtinimo ir patvirtintos 49 atitinkančios reikalavimus valstybės tarnautojų mokymo programos.

¹ Bendrųjų gebėjimų tikrinimas (toliau – BG).

² Vadovavimo gebėjimų tikrinimas (toliau – VG).

³ Užsienio kalbos mokėjimo lygio tikrinimas (toliau – UK).

Buvo atliekama Valstybės tarnautojų registro ir Valstybės tarnybos valdymo informacinės sistemos privalomų kaupiti (teikti) darbo užmokesčio, pareigybių, asmens, komandiruočių ir su jais susijusių duomenų pilnumo stebėseną valstybės ir savivaldybių institucijose ir įstaigose. Patikrintos visos Registro įstaigos dėl valstybės tarnybos duomenų pilnumo – 3 proc. įstaigų nepilni duomenys apie valstybės tarnybos pratęsimą. Patikrintos visos Registro įstaigos dėl duomenų apie dirbančiųjų išsilavinimą – 55 proc. įstaigų nepilni duomenys apie išsilavinimą. Patikrintos visos Registro įstaigos dėl dirbančiųjų kontaktų – 87 proc. įstaigų nepilni duomenys apie kontaktus Taip pat patikrinta 100% Registro įstaigų dėl pareigybių duomenų pilnumo. Atlikus pakartotinę pareigybių duomenų stebėseną, stebimas įstaigų, kuriose pareigybių duomenys pilnai suvesti, skaičiaus padidėjimas nuo 34% (I ketv.) iki 62 % (IV ketv.). Komandiruočių duomenų stebėseną - patikrintos visos (100 proc.) valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų dėl komandiruočių duomenų pilnumo. Pastebėta, kad 55 proc. įstaigose nebuvo nei vieno dirbančiojo, kuris 2017 metais vyktų į komandiruotę. Darbo užmokesčio duomenų stebėseną - patikrintos visos (100 proc.) valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų dėl valstybės tarnautojų darbo užmokesčių duomenų pilnumo – priedai už stažą Asmens duomenų stebėseną – patikrintos visos (100 proc.) valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų dėl asmens duomenų pilnumo: Valstybės tarnybos pratęsimo duomenis suvedė visos įstaigos, dirbančiųjų asmenų kontaktus patikslino 40 proc. dirbančiųjų (didelė dalis ūkinio techninio aptarnavimo darbuotojų neturi kontaktinių duomenų – paaiškino įstaigos), dirbančiųjų išsilavinimo duomenis patikslino 70 proc. dirbančiųjų.

Tirti 354 asmenų skundai ir prašymai VTĮ ir kitų su juo susijusių teisės aktų įgyvendinimo klausimais.

Valstybės tarnybos departamento valstybės tarnautojai dalyvavo Vidaus reikalų ministro sudarytoje tarpžinybinėje darbo grupėje reikalingiems teisės aktų valstybės tarnautojų pareigybių aprašymo ir vertinimo, valstybės tarnautojų poreikio institucijose ir įstaigose nustatymo, priėmimo į valstybės tarnautojo pareigas, valstybės tarnautojų statuso atkūrimo, tarnybinės veiklos vertinimo ir valstybės tarnautojų kvalifikacijos tobulinimo srityse projektams parengti.

Organizuota informacijos apie laisvas pareigas tarptautinėse organizacijose ir institucijose, Europos Sąjungos institucijose ir įstaigose, Europos Komisijos ar Tarybos įsteigtose institucijose, Europos Komisijos ir Europos Sąjungos valstybių narių bendrai įsteigtose organizacijose (konsorciumuose), civilinėse tarptautinėse operacijose ar misijose, užsienio valstybių institucijose sklaida – Valstybės tarnybos departamento puslapyje paskelbti 567 DNE skelbimai. Organizuota pretendentų į pareigas užsienio institucijose 14 atrankų. Pateikti pavedimai kitoms įstaigoms atlikti atrankas į 102 pareigybes

Pateikti 7858 siūlymai į laisvas valstybės tarnautojų pareigas buvusiems karjeros valstybės tarnautojams ir įstaigų vadovams, atleistiems iš pareigų dėl pareigybės panaikinimo, pasibaigus įstaigos vadovo kadencijai, buvusiems pakaitiniams valstybės tarnautojams (išskyrus pakaitinius valstybės tarnautojus, kuriems suėjo 65 m.), pareigas nepertraukiamai ėjusiems ne mažiau kaip dvejus metus ir atleistiems iš pareigų dėl negalėjusio eiti pareigų karjeros valstybės tarnautojo sugrįžimo arba atleidimo. Pateikti 758 pasiūlymai asmenims, siekusiems atkurti valstybės tarnautojo statusą.

Organizuota informacijos apie valstybės tarnautojų kvalifikacijos tobulinimo kitose valstybės ir savivaldybių institucijose ir įstaigose ar užsienio institucijose galimybes sklaida – Valstybės tarnybos departamento puslapyje paskelbta 14 skelbimų dėl kvalifikacijos tobulinimo, ir organizuotos 7 valstybės tarnautojų, siunčiamų tobulinti kvalifikacijos užsienio institucijose, atrankos.